

Nätverket för trygg landsbygd i Norra Östergötland tackar Naturvårdsverket för svaret på våra frågor. (Ärendenr: NV-04753-21)

Vi känner att frågorna tagits på allvar och det uppskattar vi mycket!

Vi vill nu kommentera och komma med förslag på det vi anser vara viktigt för en fortsatt förvaltning av stora rovdjur, i vårt fall varg, och hoppas givetvis på en fortsatt god dialog.

Nätverket har i sitt arbete tittat på olika rapporter och på forskning som genomförts inom området, bl.a. Naturvårdsverkets analys och redovisning av hur socioekonomin påverkas av en gynnsam bevarandestatus i Sverige(NV-02945-15) och Den Skandinaviska Vargen, en sammanställning av kunskapsläget från det skandinaviska vargforskningsprojektet SKANDULV 1998-2014, samt Final environmental assessment for the management of wolf conflicts and depredating wolfs i Michigan, US department of agricultur, animal and plant health inspection service and wildlife service. In cooperation with US department of interior fish and wildlife service. May 2006.

Att konflikter uppstår med tamdjurshållningen är väl belyst, men vi saknar mer kring de tamdjur som finns i vårt område. Här finns i första hand nötdjursbesättningar men även får och getter, hästar och alpackor. Till och med kameler, så fokus på ren och fårskötsel räcker inte här.

Även allmänhetens upplevda oro finns att ta hänsyn till i detta sammanhang, då vargen ofta vistas i och omkring våra tätorter och mindre samhällen.

Vi är medvetna om att detta är frågor som verkar vara svarta/vita för vissa grupper, men i verkligheten är det nog mer grått i färgskalan. Vi tar sikte på hur situationen upplevs av oss som bor och verkar i och omkring vargreviret Långbogen, och vilka konsekvenser vi får leva med.

Vi har tittat på vad forskningen säger om de faktiska angrepp som skett mot människor och vilka riskerna är.

Vargangrepp av rabiesmittade vargar, vilket ännu så länge inte är aktuellt i Sverige.

Angrepp av vargar som tillvants och mist sin rädsla för människor.

Försvarsangrepp vid provokation.

Extrema socio/ekonomiska situationer med hög fattigdom och extrem exponering av barn i kombination med brist på bytesdjur vid boskapsvallning, vilket inte är aktuellt i Sverige.

Det som oroar oss är det faktum att vargarna verkar mista mer och mer av sin skygghet mot människor som den ska ha naturligt. Allt som oftast uppstår möten mellan varg och

människor och vid några tillfällen skyggar vargarna, men vid andra tvingas människor istället backa undan. Detta skapar en rädsla och oro för vad som kan hända. Att man ska våga och vilja rapportera sådana möten med vargar är av största betydelse och frågan är hur detta ska göras. I Naturvårdsverkets svar står det att ett av myndigheternas viktigaste uppdrag är att jobba förtroendeskapande. Detta är något som behöver stärkas rejält framöver.

Forskningen har tittat på olika sätt att försöka befästa vargens skygghet mot människan, men det verkar inte vara så enkelt. Vargen måste uppfatta människan som en fara, men vid långvarig exponering av människor, utan att detta leder till fysiskt obehag för vargen, kan det leda till att vargen mister sin nedärvda skygghet, dvs habitueras. Runt Långbogens vargrevir finns vad som kallas fjärde storstadsregionen och det innebär att många människor vistas i naturen, vilket i sin tur leder till täta möten mellan varg och människa, även om vi inte alltid ser vargar. Vargen å sin sida upplever däremot att människan inte utgör någon fara.

Man har undersökt effekter av olika ljud, som knallskott mm, men det som tros ha störst effekt är en välreglerad jakt, och då i form av klappjakt som påverkar på rätt sätt enligt syftet att bibehålla vargens skygghet för människan. Frågan är hur det annars ska gå till?

Vidare tas tillgången på naturliga bytesdjur i form av hjortdjur upp som en viktig sak att lyfta i förvaltningen. Hur säkrar vi tillgången på klövvilt/bytesdjur?

Även förekomsten av åtel och slaktavfall måste beaktas då vargen kan förknippa tillgången på mat med människan. När och var ska detta tillåtas?

När det gäller hur nötdjursuppfödare ska skyddas finns också frågetecken då en besättning som skrämts i panik inte stannar för ett normalt staket eller RAS-staket. Djur på upp emot 1000 kg stoppas inte enkelt. Detta gäller även för hästar som är ett extremt flyktdjur.

För djurägare/uppfödare blir det merarbete och extra kostnader med utskrämda djur som försvinner, uppspårning, insamling och hemtransport mm. Risker för exempelvis trafikolyckor ökar också. Frågan är då vem som bär ansvaret! Detta måste klargöras.

När det gäller klövvilt ser vi en trend att dessa succesivt trycks ut från reviret mot vägar, bebyggelse och samhällen. Dessutom har klövviltet ändrat beteende och vistas mer på öppna ytor, vilket leder till ökade betesskador för lantbruket. Frågan är hur detta ska hanteras!

Det finns med andra ord en del som måste bli bättre!

Vargens skygghet måste på något sätt stärkas betydligt för att människor ska känna sig säkra nog för vanliga promenader och hundrastning! Svamp- och bärplockning, jakt i olika former ska givetvis vara en trygg och naturlig del i livet på landsbygden! Tamdjurshållare måste kunna bedriva sina olika verksamheter utan att få kraftigt ökade kostnader och/eller merarbete! Länsstyrelsernas arbete med att spårsäkra olika händelser måste bli effektivare och oro ska tas på allvar! Naturvårdsverkets arbete måste inkludera samordning mellan Länsstyrelserna och att ta fram tydliga mål som är uppföljningsbara!

Vi anser att följande behöver ingå i Naturvårdsverkets fortsatta arbete inom förvaltningen:

-Målen i den Nationella förvaltningen måste bli tydliga, uppföljningsbara och vägledande för regionala förvaltningsplaner. Det ska inte vara möjligt att tolka gemensamt måldokument olika. Målen måste vara definierade och lätta att förstå.

-Målen får inte vara motstående andra mål som exempelvis Livsmedelsstrategin, när den ska införlivas.

- Samarbetet mellan Naturvårdsverk och Länsstyrelser runt om i Sverige måste stärkas och Länsstyrelsernas planer måste samordnas så likabehandling gentemot medborgarna förbättras. Transparens och delaktighet måste stärkas.

-Enkäter och attitydundersökningar ska ske regionalt och uppföljningen måste vara adaptiv.

-Sekundära och direkta skador måste förhindras bättre på alla tamdjur. Tamdjurshållning ska inte påverkas negativt.

-Människors möjlighet att idka olika former av aktiviteter i naturen, exempelvis svamp- och bärplockning, jakt i olika former samt vandring och vanliga promenader ska kunna ske utan oro och rädsla. Det gäller givetvis också i och kring våra tätorter.

-En tydlig kommunikationsstrategi behöver tas fram, som hjälper Länsstyrelser och kommuner i arbetet med att informera sina medborgare när oskygga rovdjur befinner sig i och omkring våra samhällen. (Liknande det som görs i Nordamerika)

Vi hoppas att dessa rader ska bidra till en konstruktiv dialog, och om möjlighet finns så träffar vi gärna Naturvårdsverket för fortsatt utbyte i dessa svåra frågor.

Vi ser givetvis fram mot ert besvarande på de punkter vi lyfter fram här ovan!

Med vänliga hälsningar

för

Nätverket för en trygg landsbygd i Norra Östergötland

[Redacted signature]

[Redacted signature]